

αβγό

αβγό κ. αυγό, το, ουσ. [από τη συνεκφορά τά ωά> ταουά> ταουγά> τ' αβγά> τ' αβγό], το αβγό. **1.** ξύλινο αντικείμενο σε σχήμα αβγού που χρησιμοποιείται για το μαντάρισμα των καλτσών: «παλιότερα η κάθε νοικοκυρά είχε στα σύνεργά της κι ένα αβγό για το μαντάρισμα των καλτσών της οικογένειας». **2α.** (στη γλώσσα της αργκό) αυτός που δεν έχει καθόλου χρήματα, ο απένταρος, ο άφραγκος: «μας κάνει το λεφτά αλλ' απ' ό,τι ξέρω είναι αβγό ο τύπος». Από το ότι, το τσόφλι του αβγού δεν καλύπτεται από μαλλί, το οποίο μαλλί, ερμηνεύεται ως χρήμα. **β.** νεαρός πελάτης που κάθεται σ' ένα μπαρ χωρίς να παραγγέλνει τίποτα να πει: «ένα αβγό να μας έρθει ακόμα σαν και του λόγου του και το κλείσαμε το μαγαζί». **3.** ως επιφών. **αβγά!** επιφών. αμφισβήτησης για κάτι που μας λένε ή για κάτι που μας αναφέρουν ως σπουδαίο: «αβγά, που θα σου δώσει τόσα λεφτά και μάλιστα χωρίς απόδειξη!». **4.** στον πληθ. **τα αβγά**, τα αρχίδια: «έφαγε μια κλοτσιά στ' αβγά του κι έπεσε κάτω αναίσθητος». Για συνών. βλ. λ. [αρχίδι](#). Μεγεθ. **αβγουλάρα, η.** Υποκορ. **αβγουλάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 66 φρ.)·

- **αβγά μάτια, α.** αβγά που τηγανίστηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να μη σπάσει ο κρόκος τους: «για βραδινό έφαγα δυο αβγά μάτια». **β.** γυναικεία στήθη που είναι πεσμένα και πλακουτσωτά, που είναι, δηλαδή, σαν τηγανητά αβγά μέσα στο πιάτο: «έχει όμορφο πρόσωπο, αλλά τα βυζιά της είναι σαν αβγά μάτια»·

- **αβγά μελάτα**, αβγά βρασμένα μέχρι το σημείο ώστε να μη στερεοποιηθεί το περιεχόμενό του: «κάθε πρωί τρώει δυο αβγά μελάτα»· βλ. και λ. μελάτος·

- **αβγά μελάτα!** έκφραση αμφισβήτησης στα λεγόμενα κάποιου: «έμαθα πως θα 'ρθει κι η τάδε στο χορό. -Αβγά μελάτα!». Πολλές φορές, μετά την επιφωνηματική φρ. επαναλαμβάνεται από τον αμφισβητία και το ρ. της φρ. που του ανακοινώνεται: «έμαθα πως θα 'ρθει κι η τάδε στο χορό. -Αβγά μελάτα θα 'ρθει!», ενώ είναι και φορές που ο αμφισβητίας επαναλαμβάνει όλη το φρ. που του ανακοινώνεται: «έμαθα πως θα 'ρθει κι η τάδε στο χορό. - Αβγά μελάτα πως θα 'ρθει κι η τάδε στο χορό!». Για συνών. βλ. λ. [αρχίδι](#) (4)·

- **αβγά σου καθαρίζουν;** ειρωνική παρατήρηση σε άτομο που γελάει χωρίς λόγο: «τι γελάς, ρε χαμένε, αβγά σου καθαρίζουν;»·

- **αβγό ημέρας**, το αβγό που γέννησε η κότα τη μέρα που κουβεντιάζουμε, και κατ' επέκταση που είναι πολύ φρέσκο: «θέλω να μου δώσεις έξι αβγά ημέρας». Πρβλ.: *έμπλαστρα πάρτε από μένα ευλογημένα και φτηνά, ένα κοτόπουλο το ένα ή φρέσκα αυγά σημερινά* (Λαϊκό τραγούδι)·

- **αβγό να πάρεις απ' αυτόν, κρόκο δε βρίσκεις μέσα**, βλ. λ. [κρόκος](#)·

- **αγκυλώθηκε η βασιλοπούλα απ' τ' αβγό**, βλ. λ. [βασιλόπουλο](#)·

- **ακόμη δε βγήκε απ' τ' αβγό του**, λέγεται ειρωνικά ή υποτιμητικά για άτομο που, χωρίς να έχει τις απαιτούμενες γνώσεις στη ζωή ή σε ένα επάγγελμα ή μια τέχνη λόγω μικρής ηλικίας, θέλει ή προσπαθεί να συμβουλέψει άλλους, που είναι και μεγαλύτεροί του αλλά και πολύ πιο έμπειροι από αυτό: «ακόμη δε βγήκε απ' το αβγό του και θέλει να μας κάνει και το δάσκαλο!». Για συνών. βλ. φρ. *ακόμη δε βρήκε απ' το καβούκι του*, λ. καβούκι·

- **ακόμη δεν έσκασε απ' τ' αβγό του**, βλ. φρ. *ακόμη δε βγήκε απ' τ' αβγό του*·

- **βγάζω αβγό**, δυσκολεύομαι πολύ να τελειώσω μια δουλειά, μια εργασία, ταλαιπωρούμαι πάρα πολύ: «μέχρι να παραδώσω αυτή τη δουλειά, έβγαλα αβγό». Από την προσπάθεια που καταβάλλει η κότα, όταν γεννάει το αβγό·

- **βρήκε την κότα που (του) γεννάει τα χρυσά (τ') αβγά ή βρήκε την κότα που (του) κάνει τα χρυσά (τ') αβγά**, βλ. λ. [κότα](#)·

- **για το γαμπρό κι ο κόκορας γεννά αβγό**, βλ. λ. [γαμπρός](#)·

- δε γίνεται ομελέτα, χωρίς να σπάσεις αβγά, βλ. λ. [ομελέτα](#).

- δεν κουρεύουμε αβγά, μιλάμε σοβαρά, σοβαρολογούμε, δεν αστειεύομαστε, δεν είμαστε παιδιά: «όταν μιλάς, θα λες συγκεκριμένα πράγματα, γιατί δεν κουρεύουμε αβγά». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *εδώ*. Για συνών. βλ. φρ. *δεν παίζουμε τις κουμπάρες*, λ. κουμπάρα.

- είναι σαν την κότα και τ' αβγό, βλ. λ. [κότα](#).

- εμείς τι κάνουμε, αβγά κουρεύουμε; γιατί υποτιμάς την ειδικότητά μας, την τέχνη μας, τη δουλειά μας ή την εμπειρία μας, από τη στιγμή που δεν είμαστε καθόλου άσχετοι με τη δουλειά ή την υπόθεση για την οποία γίνεται λόγος(;): «ποιος σου 'πε πως δεν μπορώ να διορθώσω τ' αυτοκίνητό σου; Εμείς τι κάνουμε, αβγά κουρεύουμε;». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *καλά* και μετά το ρ. της φρ. *κάνουμε*, ακολουθεί το *εδώ* ή το *δηλαδή*. Για συνών. βλ. φρ. *εμείς τι κάνουμε, τις κουμπάρες παίζουμε*; λ. κουμπάρα.

- ζεσταίνουν τ' αβγό του φιδιού, βλ. λ. [φίδι](#).

- η κότα έκανε τ' αβγό ή τ' αβγό την κότα; βλ. λ. [κότα](#).

- η κότα έκανε τ' αβγό και το αβγό την κότα, βλ. λ. [κότα](#).

- ήρθε τ' αβγό στον κώλο του, βλ. φρ. *του 'ρθε τ' αβγό στον κώλο*.

- θα μας κάνει το χρυσό αβγό ή θα μας κάνει το χρυσό τ' αβγό, λέγεται ειρωνικά για κάποιον που τον περιποιούμαστε πολύ ενώ κατά βάθος ξέρουμε, ή υποπτευόμαστε, πως οι περιποιήσεις μας αυτές δε θα έχουν και το ανάλογο αντίκρισμα: «γιατί του κάνεις όλα τα χατίρια, δεν μπορώ να καταλάβω! -Θα μας κάνει το χρυσό αβγό». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.

- καθαρίζω σαν αβγό, **α.** χάνω όλα μου τα χρήματα, ιδίως σε χαρτοπαίγνιο ή άλλο τυχερό παιχνίδι: «παίζαμε όλο το βράδυ και το πρωί είχα καθαρίσει σαν αβγό». **β.** χάνω μια υπόθεση λόγω ανωτερότητας του αντιπάλου μου: «μόλις πήρε και ο τάδε μέρος στον πλειστηριασμό, καθάρισα σαν αβγό». **γ.** νικιέμαι από κάποιον με ευκολία, υποκύπτω χωρίς σπουδαία αντίσταση: «μόλις τον άρπαξε ο άλλος στα χέρια του, καθάρισε σαν αβγό». Από την εικόνα του βρασμένου αβγού που αποβάλλει κανείς με μεγάλη ευκολία το τσόφλι που το περιβάλλει.

- κάθε πράγμα στον καιρό του κι αβγά κόκκινα το Πάσχα, κάθε πράγμα πρέπει να γίνεται στον καιρό του, στην ώρα του, στην κατάλληλη στιγμή: «τώρα γέρασα πια και δεν είμαι για επιχειρήσεις, γιατί κάθε πράγμα στον καιρό του κι αβγά κόκκινα το Πάσχα». Συνών. *κάθε πράγμα στη σειρά του / κάθε πράγμα στην ώρα του / κάθε πράγμα στον καιρό του κι ο κολιός τον Αύγουστο / καιρός φέρνει τα λάχανα καιρός τα παραπούλια / κότα πίτα το Γενάρη, κόκορας τον Αλωνάρη / το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβρη παραμύθι / τώρα στα γεράματα μάθε γέρο γράμματα*.

- κάθομαι στ' αβγά μου, **α.** συμμορφώνομαι, υποτάσσομαι: «μόλις του 'βαλε ο άλλος τις φωνές, κάθισε στ' αβγά του ο δικός σου». **β.** παύω να ενεργώ δυναμικά, ησυχάζω, ηρεμώ: «μόλις αντιλήφτηκε πως ο άλλος ήταν πιο δυνατός, άφησε τις παλικαριές και κάθισε στ' αβγά του». **γ.** δεν ανακατεύομαι σε υποθέσεις άλλων: «απ' τη στιγμή που δε ζήτησαν τη γνώμη μου, κάθισα στ' αβγά μου». Από την εικόνα του ατόμου που, όταν κάθεται έχει από κάτω του τα αρχίδια του.

- και δέκα αβγά Τουρκίας, δε με νοιάζει καθόλου, δε δίνω δεκάρα, αδιαφορώ τελείως: «για ό,τι αφορά εσένα και τη δουλειά σου, και δέκα αβγά Τουρκίας».

- κάτσε κότα μου στ' αβγά σου, για να βγούνε τα πουλιά σου, βλ. λ. [κότα](#).

- κάτσε στ' αβγά σου! συμβουλευτική ή απειλητική προτροπή σε κάποιον να μην αναμειχθεί σε κάποια υπόθεση που παρουσιάζεται έκρυθμη ή ύποπτη: «πάμε να δούμε γιατί μαλώνουν. -Κάτσε στ' αβγά σου! || πάμε να δούμε γιατί μαζεύτηκε τόσος κόσμος -Κάτσε στ' αβγά σου!». Πολλές φορές, άλλοτε προτάσσεται της φρ. και άλλοτε

ακολουθεί το ρε ή το βρε ή το μωρέ·

- *κόκκινο αβγό*, το λαμπριάτικο, το πασχαλινό αβγό: «είχαμε όλοι το κόκκινο αβγό στην τσέπη μας που το τσουγκρίσαμε μετά το Χριστός Ανέστη που έψαλλε ο παπάς»·

- *κουρεύει τ' αβγό*, είναι υπερβολικά τσιγκούνης: «πώς να μην κάνει περιουσία αυτός ο άνθρωπος, αφού κουρεύει τ' αβγό!»·

- *λες και τ' αβγά τ' αλωνίζουν*, λέγεται επιτιμητικά για κάποιον που μας ζητάει συνεχώς λεφτά ή που μας ζητάει κάποιο υπέρογκο ποσό χωρίς να υπολογίζει τον κόπο που χρειάζεται για να αποκτηθούν αυτά: «απ' τη μέρα που τον γνώρισα, είναι όλο στο δώσε και στο δώσε, λες και τ' αβγά τ' αλωνίζουν»·

- *με πορδές δε βάφονται αβγά ή με πορδές αβγά δε βάφονται ή με πορδές δε βάφονται τ' αβγά ή με πορδές τ' αβγά δε βάφονται*, **α.** όταν δεν υπάρχουν τα οικονομικά μέσα, δεν μπορεί να επιτευχθεί με επιτυχία κάποιο έργο: «μη μου λες πως θα στήσεις ολόκληρη επιχείρηση χωρίς φράγκο, γιατί με πορδές δε βάφονται τ' αβγά». **β.** για να φτάσει κανείς στην επιτυχία, χρειάζεται συνεχής προσπάθεια και κόπος: «όλο το καλοκαίρι γυρνούσε στις αμμουδιές και φυσικά δεν πήρε το πτυχίο του, αφού με πορδές δε βάφονται τ' αβγά». Συνών. *με πορδές δε γίνονται δουλειές*·

- *με ψευτιές δε βάφονται αβγά ή με ψευτιές αβγά δε βάφονται ή με ψευτιές δε βάφονται τ' αβγά ή με ψευτιές τ' αβγά δε βάφονται*, βλ. φρ. *με πορδές δε βάφονται αβγά*·

- *μένω αβγό*, (στη γλώσσα της αργκό) **α.** μένω χωρίς χρήματα, ξεθεύω όλα τα χρήματά μου: «δώσε στον ένα δανεικά, δώσε στον άλλον δανεικά, στο τέλος έμεινα αβγό». **β.** χάνω όλα τα χρήματά μου στο χαρτοπαίγνιο: «στην αρχή είχα καλό φύλο και κέρδιζα, όμως στο τέλος γύρισε το φύλο κι έμεινα αβγό»·

- *μου πήραν τ' αβγά και τα καλάθια*, μου πήραν, μου κέρδισαν όλα μου τα χρήματα, δε μου άφησαν ούτε δραχμή: «έπαιξα χαρτιά με κάτι χαρτοκλέφτες και μου πήραν τ' αβγά και τα καλάθια || μόλις μου 'τυχε το λαχείο, πέσανε πάνω μου όλοι οι συγγενείς και μου πήραν τ' αβγά και τα καλάθια»·

- *μου πήραν τ' αβγά και τα πασχάλια*, βλ. φρ. *μου πήραν τ' αβγά και τα καλάθια*·

- *μου 'ρθε τ' αβγό στον κώλο*, ενεργώ βιαστικά την τελευταία στιγμή, γιατί υπάρχει κίνδυνος να χάσω μια δουλειά ή μια υπόθεση που είχα παραμελήσει ή είχα αδιαφορήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα ή γιατί υπάρχει κίνδυνος να αποβεί κάτι σε βάρος μου: «τόσον καιρό αδιαφορούσα να κάνω τη φορολογική μου δήλωση και τώρα που μου 'ρθε τ' αβγό στον κώλο, γιατί μεθαύριο λήγει η προθεσμία, τρέχω και δε φτάνω»·

- *μπορώ να σπάσω αβγά*, είμαι αποφασισμένος να αναλάβω το κόστος, προκειμένου να πετύχω κάτι: «η κυβέρνηση δήλωσε πως για την εξάρθρωση του κατεστημένου, μπορεί να σπάσει αβγά»·

- *νομίζει πως τ' αβγά τ' αλωνίζουν*, βλ. φρ. *λες και τ' αβγά τ' αλωνίζουν*·

- *ξεφλουδίζω σαν αβγό*, βλ. φρ. *καθαρίζω σαν αβγό*·

- *ο κώλος τ' αβγού*, βλ. λ. [κώλος](#)·

- *πάρ' τ' αβγό και κούρεψ' το ή πάρ' τ' αβγό και κούρεψ' το*, λέγεται ειρωνικά στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει δυνατότητα να πάρει κανείς από κάποιον κάτι, ιδίως χρήματα, όταν αυτός δεν έχει: «θα πάω να πάρω τα δανεικά που έδωσα στον τάδε. -Πάρ' τ' αβγό και κούρεψ' το! Μα καλά, δεν έμαθες πως κήρυξε πτώχευση;». Πρβλ. *οὐκ ἄν λάβοις παρά τοῦ μή έχοντος*. Απάντηση του Μένιππου προς τον Χάρωνα, όταν ο δεύτερος του ζήτησε τον κόπο του για τη μεταφορά που του έκανε. Από τους Νεκρικούς διαλόγους του Λουκιανού. Συνών. *πάσε τον ξυπόλυτο και πάρε τα παπούτσια του*· βλ. και φρ. *πάσε τον αστακό και κούρεψε το μαλλί του*, λ. *αστακός*·

- *πάτησε στ' αβγό κι έφτασε τον ουρανό*, λέγεται ειρωνικά για άτομο που θεωρεί πως έκανε κάτι σπουδαίο:

«αγόρασε κι αυτός ένα αυτοκινητάκι και το 'χει κάνει τούμπανο σ' όλον τον κόσμο. -Πάτησε στ' αβγό κι έφτασε τον ουρανό». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *ναι μωρέ* ή το *σιγά μωρέ*.

- *πότε αβγά, πότε πουλιά!* βλ. λ. [πουλί](#).

- *προτού σκάσουν τ' αβγά, άρχισε να μετράει πουλιά*, βλ. λ. [πουλί](#).

- *ρούφα τ' αβγό σου!* μη μιλάς, μην ανακατεύεσαι, σκασμός(!): «όταν μιλώ εγώ, εσύ ρούφα τ' αβγό σου!»· βλ. και φρ. *ρούφα τ' αβγουλάκι σου!* λ. αβγουλάκι.

- *ρουφηχτό αβγό*, που το τρώει κανείς ρουφώντας το: «κάθε πρωί, παίρνει ένα αβγό και το τρώει ρουφηχτό». Στην περίπτωση αυτή, το αβγό είναι ωμό και αυτός που θέλει να το φάει, ανοίγει μια τρυπίτσα στη μια άκρη του και το ρουφάει. Λένε μάλιστα πως τη μέθοδο αυτή τη χρησιμοποιούν οι τραγουδιστές και οι τενόροι, γιατί, υποτίθεται κάνει καλό στη φωνή τους.

- *σ' άλλους γεννάς τ' αβγό, σε μένα κακαρίζεις*, λέγεται για κείνον που ενώ παινεύει εμάς τους ίδιους, δίνει ωφελήματα σε άλλον: «εντέλει δεν μπορώ να καταλάβω τη νοοτροπία σου, σ' άλλους γεννάς τ' αβγό, σε μένα κακαρίζεις».

- *σιγά μη σπάσεις τ' αβγά!* βλ. φρ. *σιγά τ' αβγά(!)*.

- *σιγά τ' αβγά!* λέγεται στην περίπτωση που θεωρούμε κάποιον ή κάτι εντελώς ασήμαντο ή που αμφισβητούμε τη σπουδαιότητα ή τη δυσκολία που μας αναφέρει κάποιος πως παρουσιάζει κάποια δουλειά ή υπόθεση: «αγόρασε κι αυτός αυτοκίνητο και σιγά τ' αβγά! || ξέρεις τι δύσκολο πράγμα που είναι να ελέγχεις ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει απ' αυτό το εργοστάσιο; -Σιγά τ' αβγά! || μπορείς να σηκώσεις αυτό το μπαούλο; -Σιγά τ' αβγά!». (Τραγούδι: και **σιγά τ' αυγά** κι οι συγγενείς π' ούτε να τους έφτυνε κανείς). Συνών. *σιγά στη δουλειά!* ή *σιγά τη δουλειά!* / *σιγά στο πράγμα!* ή *σιγά το πράγμα!* / *σιγά τα λάχανα!* / *σιγά τα ωά!* / *σιγά τον πολυέλαιο!* / *σπουδαία δουλειά!* / *σπουδαία τα λάχανα!* / *σπουδαίο πράγμα* ή *σπουδαίο το πράγμα!* **β.** ειρωνική έκφραση σε άτομο που το βλέπουμε να περπατάει αργά και προσεκτικά, χωρίς κανέναν ιδιαίτερο λόγο. Από το ότι τα αβγά σπάζουν πολύ εύκολα, γι' αυτό χρειάζεται προσοχή κατά τη μεταφορά τους.

- *σπάει αβγά*, πρόκειται για δυναμικό, για αποφασιστικό άτομο, πρόκειται για άτομο που συμπεριφέρεται δυναμικά, αποφασιστικά: «ο νέος διευθυντής δεν χαμπαρίζει κανέναν, γιατί με το παραμικρό σπάει αβγά».

- *στ' αβγά μας!* ή *στ' αβγά μου!* βλ. συνηθέστ. *στ' αρχίδια μας!* λ. αρχίδι.

- *τ' αβγό του Κολόμβου*, λέγεται για απορία ή πρόβλημα που φαίνεται αξεπέραστο ενώ έχει απλούστατη λύση αρκεί να σκεφτεί κανείς λιγάκι.

- *της γειτόνισσας τ' αβγά είναι πάντα πιο μεγάλα*, δηλώνει τη ζήλια που νιώθει ο άνθρωπος από την εντύπωση που του δημιουργείται πως, τα πράγματα των άλλων, είναι πάντα καλύτερα από τα δικά του: «μπορεί να 'χω κι εγώ αυτοκίνητο αλλά τ' αυτοκίνητο του τάδε είναι μεσ' στην καρδιά μου γιατί, βλέπεις, της γειτόνισσας τ' αβγά είναι πάντα πιο μεγάλα»· βλ. και φρ. *το ξένο είναι πιο γλυκό*, λ. ξένος.

- *τι νόμισες, αβγά κουρεύουμε;* λέγεται με ειρωνική διάθεση στην περίπτωση που φέρουμε σε αίσιο τέλος μια δουλειά ή μια υπόθεση, ενώ κάποιος ή κάποιοι μας θεωρούν εντελώς ανίκανους γι' αυτό: «ρε θηρίο, πώς μπόρεσες και τέλειωσες τη δουλειά; -Τι νόμισες, αβγά κουρεύουμε;». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Για συνών. βλ. φρ. *τι νόμισες, τις κουμπάρες παίζουμε;* λ. κουμπάρα.

- *το καλό πουλί, απ' τ' αβγό του κελαηδεί*, βλ. λ. [πουλί](#).

- *τον πήραν με τ' αβγά*, (για δημόσιους αγορητές ή πολιτικούς) τον αποδοκίμασαν έντονα, τον γιουχάισαν: «μόλις βγήκε στο μπαλκόνι να βγάλει λόγο, τον πήραν με τ' αβγά». Ίσως από το έθιμο του αβγοπόλεμου κατά τη ρωμαϊκή και βυζαντινή εποχή. Συνών. *τον πήραν με τις ντομάτες*· βλ. και φρ. *τον πήραν με τις πέτρες*, λ. πέτρα.

- του πήραν τ' αβγά και τα καλάθια, του τα πήραν όλα, ιδίως τα χρήματα: «έμπλεξε με κάτι αλήτες και του πήραν τ' αβγά και τα καλάθια»·

- του πήραν τ' αβγά και τα πασχάλια, βλ. φρ. του πήραν τ' αβγά και τα καλάθια·

- του 'ρθε τ' αβγό στον κώλο, λέγεται ειρωνικά ή επιτιμητικά για άτομο που, ενώ για μεγάλο χρονικό διάστημα είχε παραμελήσει ή αδιαφορήσει για μια δουλειά ή υπόθεση, ενεργεί βιαστικά την τελευταία στιγμή, γιατί υπάρχει κίνδυνος ή να τη χάσει ή να αποβεί σε βάρος του: «τόσο καιρό αδιαφορούσε και καταπιανόταν μ' άλλα πράγματα, τώρα όμως, που του 'ρθε τ' αβγό στον κώλο, τρέχει σαν παλαβός»·

- τρεις το αβγό κι ο κρόκος χώρια, βλ. λ. [κρόκος](#)·

- τσουγκρίσαμε τ' αβγά, χαλάσαμε, διαλύσαμε μια συνεργασία, μια συμφωνία, μια σχέση, μια φιλία, έναν ερωτικό δεσμό: «αποδείχτηκε πως δεν μπορούσαμε να συνεχίσουμε κι έτσι τσουγκρίσαμε τ' αβγά». (Λαϊκό τραγούδι: κι αν τραβηχτώ καμιά φορά μ' άλλη γυναίκα πονηρά και λάχει και το μάθεις, να μη μ' αρχίσεις τον καβγά και τα τσουγκρίσουμε τ' αβγά κι άλλο κακό μην πάθεις). Από το ότι, όταν τσουγκρίζουμε το Πάσχα τα κόκκινα αβγά, σπάζουν. Συνών. τα σπάσαμε·

- υπάρχουν αβγά γι' αβγά ή υπάρχουν αβγά κι αβγά, υπάρχουν λογής λογής άνθρωποι, και άξιοι και ανάξιοι και καλοί και κακοί: «πώς μπορείς να καταλάβεις τι είναι ο καθένας, απ' τη στιγμή που υπάρχουν αβγά κι αβγά!»·

- φωλιά δεν έχει, αβγό δεν κάνει, βλ. λ. [φωλιά](#)·

- χάνω τ' αβγά και τα καλάθια, **α.** αποδιοργανώνομαι από μεγάλη έκπληξη, τα χάνω και δεν ξέρω πώς να ενεργήσω: «μόλις είδε τη γυναίκα του με το φίλο του, έχασε τ' αβγά και τα καλάθια». **β.** θορυβούμαι, ανησυχώ υπέρμετρα: «σαν έμαθε πως θα γίνει υποτίμηση της δραχμής, έχασε τ' αβγά και τα καλάθια». **γ.** παθαίνω μεγάλη ζημιά, ιδίως οικονομική, χάνω ό,τι έχω και δεν έχω: «όχι μόνο έπεσε έξω, αλλά έχασε τ' αβγά και τα καλάθια». **δ.** δέχομαι ισχυρό χτύπημα, ιδίως στο κεφάλι και ζαλίζομαι πάρα πολύ: «εκεί που περπατούσε, του 'ρθε μια πέτρα στο κεφάλι κι έχασε τ' αβγά και τα καλάθια»·

- χάνω τ' αβγά και τα πασχάλια, βλ. φρ. χάνω τ' αβγά και τα καλάθια.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας - Γεωργίου Β. Κάτου